ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
CHRISTINE STIX-HACKL
της 13ης Σεπτεμβρίου 2005 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η παρούσα αναιρετική διαδικασία αφορά ένα δικονομικό ζήτημα σημαντικό για την πρακτική του Πρωτοδικείου, και συγκεκριμένα υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί το Πρωτοδικείο να απορρίψει προσφυγή ως προδήλως απαράδεκτη. Πρόκειται, συνεπώς, για την ερμηνεία των δικονομικών προϋποθέσεων του άρθρου 111 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: Κανονισμός Διαδικασίας).

2. Αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας αποτελεί ο έλεγχος διατάξεως του Πρωτοδικείου, που αφορά προσφυγή ακυρώσεως κατά αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία αυτή συνήψε σύμβαση με οργανισμό ερευνών.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

II — Το νομικό πλαίσιο

3. Ο Κανονισμός Διαδικασίας, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο για τη διαδικασία χρόνο, ορίζει στο άρθρο 111:

«Όταν το Πρωτοδικείο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί της προσφυγής ή όταν η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως στερούμενη παντελώς νομικής βάσεως, το Πρωτοδικείο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.»

4. Το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«§ 1

Τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας αποβλέπουν στην υπό τους καλύτερους όρους προετοιμασία των υποθέσεων, εξέλιξη

των διαδικασιών και επίλυση των διαφορών. Το Πρωτοδικείο αποφασίζει για τη λήψη των μέτρων αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα.

§ 2

Σκοπός των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας είναι ιδίως:

α) να εξασφαλίζουν την ομαλή εξέλιξη της έγγραφης ή προφορικής διαδικασίας και να διευκολύνουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων·

β) να καθορίζουν τα σημεία στα οποία οι διάδικοι οφείλουν να συμπληρώσουν την επιχειρηματολογία τους ή τα οποία απαιτούν τη διεξαγωγή αποδείξεων·

γ) να καθιστούν σαφές το περιεχόμενο των αιτημάτων, καθώς και των ισχυρισμών και επιχειρημάτων των διαδίκων και να διευκρινίζουν τα σημεία τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς·

δ) να διευκολύνουν τον φιλικό διακανονισμό των διαφορών.

§ 3

Τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας μπορούν ιδίως να συνίστανται σε:

α) υποβολή ερωτήσεων στους διαδίκους·

β) πρόσκληση των διαδίκων να λάβουν εγγράφως ή προφορικώς θέση σε ορισμένα θέματα της διαφοράς·

γ) αίτηση παροχής από τους διαδίκους ή τρίτους πληροφοριών ή ενημερωτικών στοιχείων·

δ) αίτηση προσκομίσεως εγγράφων ή οποιουδήποτε στοιχείου που έχει σχέση με την υπόθεση·

ε) κλήση των εκπροσώπων των διαδίκων ή των ιδίων των διαδίκων σε συνεδριάσεις.

§ 4

Κάθε διάδικος μπορεί, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, να προτείνει τη λήψη ή την τροποποίηση μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή, ακούγονται οι άλλοι διάδικοι προτού διαταχθούν τα μέτρα αυτά.

Όταν οι περιστάσεις της υποθέσεως το απαιτούν, το Πρωτοδικείο ενημερώνει τους διαδίκους για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει και τους παρέχει την ευκαιρία να υποβάλουν προφορικώς ή γραπτώς τις παρατηρήσεις τους.

[...]»

III — Τα πραγματικά περιστατικά

5. Το Asian Institute of Technology (AIT) είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός τεχνολογικής εκπαιδεύσεως και έρευνας με έδρα την Ταϊλάνδη. Το Center for Energy-Environment Research and Development (CEERD) αποτελούσε, έως το 2001, τμήμα του AIT χωρίς νομική προσωπικότητα. Είχε ως διευθυντή (Direktor) τον Thierry Lefèvre έως τις 31 Δεκεμβρίου 2001.

6. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Asia-Invest — Επαφές μεταξύ Επιχειρήσεων», η Επιτροπή δημοσίευσε, στις 10 Απριλίου 2001, πρόσκληση υποβολής προτάσεων (EUROPEAID/11244/C/G).

7. Το CEERD υπέβαλε, στις 19 Νοεμβρίου 2001, πρόταση υπογεγραμμένη από τον T. Lefèvre, ως διευθυντή.

8. Η Επιτροπή, αφού έλεγξε την πρόταση, αποφάσισε να συνάψει τη σύμβαση με το CEERD. Η σύμβαση της 27ης Φεβρουαρίου 2002 υπογράφηκε από τον T. Lefèvre, υπό την ιδιότητα του ως διευθυντή του CEERD. Προκαταβολή ύψους 27 481,88 ευρώ κατατέθηκε σε λογαριασμό του Foundation for International Human Resource Development (FIHRD) στην Thai Farmers Bank.

9. Στις 17 Ιουλίου 2002, ο νομικός σύμβουλος του AIT απηύθυνε επιστολή στην Επιτροπή (υπηρεσία EuropeAid), για να ζητήσει πληροφορίες για το πρόγραμμα με τίτλο «Facilitating the Dessemination of European Clean Technologies in Thailand» (Διευκόλυνση της διαδόσεως των ευρωπαϊκών καθαρών τεχνολογιών στην Ταϊλάνδη). Με την επιστολή αυτή, ο δικηγόρος του AIT επισήμανε ότι το CEERD αποτελούσε μια απλή υπηρεσία του AIT χωρίς νομική προσωπικότητα. Εκτός αυτού, ο T. Lefèvre έπαυσε από τις 31 Δεκεμβρίου 2001 να είναι διευθυντής.

10. Σε απάντηση της επιστολής αυτής, ο E. W. Muller, διευθυντής του Γραφείου Συνεργασίας της Επιτροπής (EuropeAid), απηύθυνε στις 21 Ιουλίου 2002 επιστολή στον νομικό σύμβουλο του AIT με το εξής περιεχόμενο:

«Σε συνέχεια της αιτήσεώς σας, σας γνωστοποιώ τις κάτωθι πληροφορίες που ζητήσατε:

— η εν λόγω σύμβαση υπογράφηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2002 από εμένα και τον

Eich της EuropeAid, αφενός, και στις 27 Φεβρουαρίου 2002 από τον καθηγητή Thierry Lefèvre, διευθυντή του "Center for Energy-Environment Research and Development", αφετέρου·

— το συνολικό ποσό του προγράμματος ανέρχεται σε 68 704,70 [ευρώ], εκ των οποίων 34 352,35 αποτελούν την επιδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το πρόγραμμα αυτό·

— το 80 % της κοινοτικής επιδοτήσεως, ήτοι 27 481,88 [ευρώ], προκαταβλήθηκε. Το υπόλοιπο, ήτοι 6 870,47 [ευρώ], θα καταβληθεί με την περάτωση του προγράμματος·

— η διάρκεια της εκτελέσεως του προγράμματος είναι δεκαπέντε μηνών και λήγει στις 28 Μαΐου 2003·

— στο παράρτημα της παρούσας επιστολής περιέχονται πληροφορίες σχετικά με την κατάθεση του ποσού·

— η σύμβαση συνήφθη κατόπιν δημοσιεύσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* προσκλήσεως υποβολής προτάσεων για το πρόγραμμα Asia-Invest με ημερομηνία 10 Απριλίου 2001 με τον ίδιο τίτλο ως αντικείμενο·

— η ανάθεση των συμβάσεων είναι αποτέλεσμα συσκέψεων μιας επιτροπής αξιολογήσεως και οι συμβάσεις στη συνέχεια εγκρίνονται από την αναθέτουσα αρχή, ήτοι την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.»

IV — Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η προσβαλλόμενη διάταξη

11. Στις 23 Σεπτεμβρίου 2002 το AIT άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής, της 4ης Ιουλίου 2000, περί συνάψεως της συμβάσεως με τον T. Lefèvre, διευθυντή του CEERD/FIHRD (υπόθεση T-287/02). Ομοίως το AIT άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής, της 22ας Φεβρουαρίου 2002, περί της συμβάσεως με το CEERD (υπόθεση T-288/02).

12. Στις 20 Δεκεμβρίου 2002, η Επιτροπή κατέθεσε υπόμνημα αντικρούσεως, με το οποίο ζήτησε, μεταξύ άλλων, τη συνεκδίκαση των δύο υποθέσεων. Το AIT αντιτάχθηκε στο αίτημα αυτό.

13. Η Επιτροπή προέβαλε περαιτέρω, με το υπόμνημα αντικρούσεως, ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής στην υπόθεση T-288/02, με την αιτιολογία ότι η σύμβαση

δεν αφορά άμεσα και ατομικά το ΑΙΤ και η απόφαση της Επιτροπής δεν αποτελεί μέτρο που επιβαρύνει το ΑΙΤ.

14. Στο πλαίσιο της διαδικασίας επί της υποθέσεως Τ-288/02, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις 22 Ιουλίου 2003 και κατόπιν αυτού το Πρωτοδικείο κάλεσε το ΑΙΤ να λάβει θέση επί της ενστάσεως απαραδέκτου. Το ΑΙΤ ανταποκρίθηκε εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

15. Με διάταξη της 25ης Ιουνίου 2003, το Πρωτοδικείο απέρριψε, σύμφωνα με τα άρθρα 113 και 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του, την προσφυγή στην υπόθεση Τ-287/02 ως απαράδεκτη.

16. Με διάταξη της 15ης Οκτωβρίου 2003, το Πρωτοδικείο απέρριψε, σύμφωνα με το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας του, την προσφυγή στην υπόθεση Τ-288/02 ως προδήλως απαράδεκτη.

17. Το Πρωτοδικείο αιτιολόγησε τον τρόπο ενεργείας του αναφέροντας ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς από τις γραπτές παρατηρήσεις των διαδίκων και, συνεπώς, δεν διεξήγαγε προφορική διαδικασία.

18. Το Πρωτοδικείο στηρίχθηκε ως προς το ζήτημα αυτό στην πάγια νομολογία, σύμφωνα με την οποία τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν, δυνάμει του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, να προσβάλλουν μόνον τις πράξεις που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα που είναι ικανά να θίξουν τα συμφέροντα αυτών των φυσικών ή νομικών προσώπων, μεταβάλλοντας σαφώς τη νομική κατάστασή τους.

19. Κατά την άποψη του Πρωτοδικείου, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση εν γνώσει του γεγονότος ότι ο αντισυμβαλλόμενος είναι οργανισμός διαφορετικός από το ΑΙΤ και ότι το CEERD καθώς και ο διευθυντής του δεν συνδέονται πλέον με το ΑΙΤ.

20. Η πρόταση της 19ης Νοεμβρίου 2001, ιδίως το τμήμα ΙΙ αυτής, αναφέρεται ρητώς στη μεταβίβαση του CEERD στο FIHRD καθώς και στο γεγονός ότι ο Τ. Lefèvre δεν εργάζεται πλέον στο ΑΙΤ. Η απόφαση της Επιτροπής δεν στηρίζεται συνεπώς ούτε σε πλάνη ούτε σε συνειδητή εξαπάτηση.

21. Αποδέκτης της αποφάσεως είναι συνεπώς το CEERD/FIHRD και όχι το ΑΙΤ. Η σύμβαση δεν επιβάλλει υποχρεώσεις στο ΑΙΤ ούτε του παρέχει δικαιώματα. Η απόφαση δεν αφορά συνεπώς το ΑΙΤ. Το ΑΙΤ δεν μπορεί επομένως να ισχυριστεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αποτελεί πράξη παράγουσα δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντά του, μεταβάλλοντας σαφώς τη νομική κατάστασή του.

22. Κατά συνέπεια το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή ως προδήλως απαράδεκτη.

διευθυντής του «Center for Energy-Environment Research and Development».

V — Η αίτηση αναιρέσεως: αιτήματα και λόγοι αναιρέσεως

23. Στις 22 Δεκεμβρίου 2003 το AIT άσκησε αναίρεση κατά της διατάξεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (πέμπτου τμήματος) της 15ης Οκτωβρίου 2003, T-288/02, Asian Institute of Technology (AIT) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

24. Το AIT ζητεί:

— να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη διάταξη του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 15ης Οκτωβρίου 2003·

— να αναπεμφθεί η υπόθεση στο Πρωτοδικείο για νέα κρίση·

— άλλως, να διεξαχθεί προφορική διαδικασία·

— να ακυρωθεί η απόφαση της Επιτροπής, της 22ας ή 27ης Φεβρουαρίου 2002, περί συνάψεως συμβάσεως έρευνας με τον T. Lefèvre, ο οποίος φέρεται ως

25. Όσον αφορά την αναίρεση της διατάξεως, το AIT στηρίζει την αίτησή του σε τρεις λόγους. Πρώτον, το AIT επικαλείται δικονομικό σφάλμα, διότι το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή ως προδήλως απαράδεκτη. Δεύτερον, επικαλείται σφάλμα εκτιμήσεως κατά τον έλεγχο του παραδεκτού υπό το πρίσμα του άρθρου 230, παράγραφος 4, ΕΚ. Τρίτον, το AIT επικαλείται, επικουρικώς, προσβολή των δικαιωμάτων που απορρέουν από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

VI — Επί του αιτήματος αναιρέσεως της διατάξεως

A — *Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως*

1) Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

α) AIT

26. Το AIT στηρίζει την αίτηση αναιρέσεως της επίδικης διατάξεως σε τρεις λόγους.

27. Κατ' αρχάς, το ΑΙΤ στηρίζει την αίτηση αναιρέσεως σε δικονομικά σφάλματα. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή του ΑΙΤ στην υπόθεση Τ-288/02 ως προδήλως απαράδεκτη, στηριζόμενο στο άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας του. Η ένσταση του προδήλως απαραδέκτου μπορεί να προβληθεί μόνο στην αρχή της διαδικασίας και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να προκύψει από μεταγενέστερη διεξαγωγή αποδείξεων. Εάν, αντίθετα, η προσφυγή δεν είναι προδήλως απαράδεκτη και η σχετική διαπίστωση γίνει το πρώτον κατόπιν διεξαγωγής αποδείξεων, τότε εφαρμογής τυγχάνει το άρθρο 113 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και όχι το άρθρο 111 αυτού. Στην περίπτωση μη προδήλως απαραδέκτου, είναι βέβαιον ότι η παράλειψη της προφορικής διαδικασίας εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια του Πρωτοδικείου, σε αντίθεση με την περίπτωση του άρθρου 111 του Κανονισμού Διαδικασίας, σύμφωνα με το οποίο η προφορική διαδικασία παραλείπεται αυτομάτως. Στην προκειμένη περίπτωση, το Πρωτοδικείο εξάρτησε το προδήλως απαράδεκτο από τα αποτελέσματα περαιτέρω διεξαγωγής αποδείξεων και στέρησε έτσι το δικαίωμα προφορικής ακροάσεως από τον αιτούντα δικαστική προστασία.

β) Επιτροπή

28. Η Επιτροπή θεωρεί τον πρώτο λόγο αναιρέσεως αβάσιμο. Επισημαίνει ιδίως ότι προέβαλε την ένσταση απαραδέκτου με το υπόμνημα αντικρούσεως. Εξάλλου το ΑΙΤ, στο υποβληθέν υπόμνημα απαντήσεως, αναφέρθηκε εκτενώς στα υποβληθέντα έγγραφα. Πέραν αυτού, το απαράδεκτο της προσφυγής δεν προκύπτει από τα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή τον Ιούλιο του 2003, αλλά από το υπόμνημα αντικρούσεως και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα.

2) Εκτίμηση

29. Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που αφορά το ζήτημα της νομικώς ορθής εφαρμογής του άρθρου 111 του Κανονισμού Διαδικασίας, η έννοια της διατάξεως αυτής πρέπει κατ' αρχάς να συναχθεί από τη διατύπωσή της.

30. Επίκεντρο αποτελεί η έννοια του όρου «προδήλως». Αυτός ο περαιτέρω χαρακτηρισμός του απαραδέκτου μπορεί να σημαίνει δύο πράγματα. Αφενός, θα μπορούσε, με αφετηρία μια τυπική θεώρηση, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αυτού του είδους το απαράδεκτο προκύπτει κατά τρόπο οφθαλμοφανή, ίσως μάλιστα και με την πρώτη ματιά. Αφετέρου, θα μπορούσε στο «προδήλως» να δοθεί η έννοια του ιδιαιτέρως σημαντικού ή επιβαρυντικού, υπέρ δε της απόψεως αυτής συνηγορεί και το κείμενο σε ορισμένες άλλες γλώσσες. Η διάταξη θα μπορούσε συνεπώς να έχει ουσιαστικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι καλύπτει σαφείς, αναμφισβήτητες περιπτώσεις.

31. Δεδομένου ότι η διατύπωση του άρθρου 111 του Κανονισμού Διαδικασίας μπορεί να ερμηνευθεί και προς τις δύο κατευθύνσεις, πρέπει, σε ένα δεύτερο στάδιο, να ερευνηθεί η ιστορία της θεσπίσεως της διατάξεως αυτής.

32. Για να παρουσιασθεί η ιστορική εξέλιξη, θα πρέπει να γίνει αναδρομή στον πριν την ίδρυση του Πρωτοδικείου χρόνο. Και τούτο

διότι ο πρώτος Κανονισμός Διαδικασίας του Πρωτοδικείου του 1991 περιείχε μια κατ' ουσίαν όμοια διάταξη. Αυτή η διάταξη αντιστοιχούσε, από πλευράς περιεχομένου, στο άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου του 1991 [2].

33. Δεδομένου ότι η διάταξη που αποτελεί εν προκειμένω αντικείμενο της διαδικασίας διαμορφώθηκε παράλληλα με το άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ενδείκνυται να αναφερθεί στο σημείο αυτό η διατύπωση της προϊσχύουσας μορφής, δηλαδή της κοινής προϊσχύουσας διατάξεως στις καλούμενες τροποποιήσεις του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [3] της 12ης Σεπτεμβρίου 1979 [4]:

«Όταν το Δικαστήριο είναι προφανώς αναρμόδιο για να επιληφθεί μιας προσφυγής που του υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 38, μπορεί να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη με αιτιολογημένη διάταξη. Η απόφαση αυτή μπορεί να εκδοθεί ακόμα και πριν από τη γνωστοποίηση της προσφυγής στον αντίδικο.»

34. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει σαφώς ότι η απόφανση περί του απαραδέκτου, έστω και αν αυτό είναι πρόδηλο, διά διατάξεως αποτελεί δυνατότητα και όχι υποχρέωση. Από τη διάταξη συνάγεται περαιτέρω ότι μια τέτοια απόφανση μπορούσε να συντελεστεί και σε πολύ πρώιμο στάδιο. Δεν υφίστατο σχετική υποχρέωση.

35. Οι μεταγενέστερες μορφές του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου καθώς και του Πρωτοδικείου ακολούθησαν αυτή τη βασική ιδέα, επέλεξαν όμως πιο γενική διατύπωση. Επιτρέπουν την απόφαση χωρίς τη συνέχιση της διαδικασίας.

36. Σχετικά με το στάδιο της διαδικασίας, κατά το οποίο μπορεί να εκδοθεί μια τέτοια διάταξη περί προδήλως απαραδέκτου, δεν προβλέπεται ρύθμιση στους Κανονισμούς Διαδικασίας, αυτό δε ισχύει τόσο για την αρχική όσο και για την εφαρμοστέα εν προκειμένω μορφή.

37. Τόσο από τη διατύπωση όσο και από την ιστορία της θεσπίσεως της διατάξεως προκύπτει πάντως ότι η δυνατότητα αποφάνσεως σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας και μέσω διατάξεως εξυπηρετεί την επιτάχυνση της διαδικασίας. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να μην ακολουθηθεί η τακτική διαδικασία και να χρησιμοποιηθεί μια σύντομη διαδικασία. Δεν υφίσταται σχετική υποχρέωση.

2 — Το άρθρο 92, παράγραφος 1, του αρχικού κειμένου του 1991 (τροποποιήσεις του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 15ης Μαΐου 1991), ΕΕ L 176, σ. 1, είχε ως εξής:
«Όταν το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί μιας προσφυγής ή όταν η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη, το Δικαστήριο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.»

3 — Με αυτές αντικαταστάθηκε ο Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του 1959 (ΑΒΙ. 1959, Nr. 18, σ. 349).

4 — ΕΕ ειδ. έκδ. 01/004, σ. 3.

38. Από τον Κανονισμό Διαδικασίας δεν προκύπτουν όμως περαιτέρω προϋποθέσεις, υπό τις οποίες μια διάταξη μπορεί να στηριχθεί στο άρθρο 111.

39. Η μέχρι τώρα νομολογία του Δικαστηρίου δεν παρέχει ρητά προκρίματα, προκύπτουν όμως από αυτή ενδείξεις σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 111 του Κανονισμού Διαδικασίας.

40. Από την αναιρετική απόφαση όμως του Δικαστηρίου στην υπόθεση Αλεξοπούλου, η οποία πάντως αφορά το προδήλως αβάσιμο, συνάγεται μια ισχυρή ένδειξη υπέρ του ότι το Δικαστήριο ακολουθεί μια ουσιαστική θεώρηση [5].

41. Κρίσιμος για το πρόδηλο ήταν στην απόφαση αυτή για το Δικαστήριο ο βαθμός αποκλίσεως από την πάγια νομολογία. Αυτή η βασική σκέψη αφορούσε βέβαια την κρίση περί αβασίμου, μπορεί όμως να ισχύσει και για το απαράδεκτο. Αυτό θα σήμαινε ότι κρίσιμος εν προκειμένω είναι ο βαθμός αποκλίσεως από τις επιβαλλόμενες από το κοινοτικό δίκαιο προϋποθέσεις.

5 — Απόφαση της 1ης Ιουλίου 1999, C-155/98 P, Αλεξοπούλου κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-4069, σκέψη 13).

42. Το γεγονός όμως ότι το Δικαστήριο κλίνει, και όσον αφορά το απαράδεκτο, περισσότερο προς την ουσιαστική θεώρηση, προκύπτει από την υπόθεση Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi.

43. Στην εν λόγω αναιρετική διαδικασία το Δικαστήριο δεν έλεγξε σε ποιο χρονικό σημείο εξέδωσε το Πρωτοδικείο την ερειδόμενη στο άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας διάταξή του, αλλά το κατά πόσον τηρήθηκε η προϋπόθεση που θέτει η διάταξη αυτή περί ακροάσεως του γενικού εισαγγελέα [6].

44. Όπως όμως προκύπτει από τη σχετική διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου [7], το τελευταίο αποφάνθηκε με διάταξη κατά το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας το πρώτον αφού ζήτησε διευκρινίσεις από τους διαδίκους.

45. Επίσης και στην ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, στην οποία στηρίχθηκε η αναιρετική διαδικασία στην υπόθεση Infrisa [8], το Πρωτοδικείο απηύθυνε στους διαδίκους ένα ερώτημα πριν αποφανθεί με διάταξη κατά το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας [9].

6 — Διάταξη της 18ης Ιουλίου 2002, C-136/01 P, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi κατά Ευρατόμ (Συλλογή 2002, σ. I-6565, σκέψη 17 επ.).

7 — Διάταξη του Πρωτοδικείου της 17ης Ιανουαρίου 2001, T-124/99, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-53).

8 — Διάταξη της 14ης Οκτωβρίου 1999, C-437/98 P, Infrisa κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-7145).

9 — Διάταξη του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-136/95, Industria del Frio Auxiliar Conservera κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-3301).

46. Ακόμη όμως και αν ακολουθηθεί η τυπική θεώρηση, αν δηλαδή ληφθεί ως βάση η δικονομική κατάσταση, και πάλι οι ενέργειες του Πρωτοδικείου στην εκκρεμή εν προκειμένω διαδικασία καλύπτονται από το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας.

47. Και τούτο διότι, όπως προεκτέθηκε, από το εφαρμοστέο εν προκειμένω κείμενο του Κανονισμού Διαδικασίας δεν μπορεί να συναχθεί ότι για την κρίση περί προδήλως απαραδέκτου λαμβάνεται υπόψη μόνον το πρώτο δικόγραφο, δηλαδή μόνον η προσφυγή.

48. Στο πλαίσιο αυτό τίθεται το ερώτημα κατά πόσον η λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, κατά την έννοια του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, εμποδίζει την εφαρμογή του άρθρου 111. Ένας τέτοιος αποκλεισμός δεν συνάγεται όμως ούτε από τις προϋποθέσεις για τα μέτρα αυτά ούτε από αυτές που αφορούν την κατά το άρθρο 111 απόφαση.

49. Από τους καθοριζόμενους στο άρθρο 64, παράγραφος 1, σκοπούς, σύμφωνα με τους οποίους τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας αποβλέπουν, μεταξύ άλλων, στην προετοιμασία των αποφάσεων, και από το γεγονός ότι δεν προβλέπεται περιορισμός σε ορισμένες κατηγορίες αποφάσεων, μπορεί να συναχθεί ότι τα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας μπορούν να εξυπηρετούν και την προετοιμασία αποφάσεως κατά το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας.

50. Αυτό συγκεκριμενοποιείται στο άρθρο 64, παράγραφος 2, στοιχείο γ΄, στο μέτρο που ορίζεται ότι σκοπός των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας είναι ιδίως να καθιστούν σαφές το περιεχόμενο των αιτημάτων καθώς και των ισχυρισμών και επιχειρημάτων των διαδίκων και να διευκρινίζουν τα σημεία τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς.

51. Δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο μπορεί να εκδώσει διάταξη κατά το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας όχι μόνον πριν την κατάθεση του υπομνήματος αντικρούσεως αλλά και σε μεταγενέστερο στάδιο, θα ήταν παράλογο να επιτραπεί στο Πρωτοδικείο η παθητική αναμονή της περαιτέρω εξελίξεως της διαδικασίας, όχι όμως και η λήψη μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας.

52. Κατ' αποτέλεσμα αυτό σημαίνει ότι το κριτήριο του προδήλου δεν πληρούται μόνον όταν αυτό συνάγεται από δικόγραφα που υποβλήθηκαν σε πολύ πρώιμο στάδιο της διαδικασίας. Ο πρόδηλος χαρακτήρας μπορεί να υφίσταται έστω και αν προκύπτει το πρώτον σε μεταγενέστερο στάδιο, συμπεριλαμβανομένης της περιπτώσεως κατά την οποία προκύπτει από συγκεκριμένα έγγραφα που προσκομίζονται για πρώτη φορά κατόπιν προσκλήσεως του Πρωτοδικείου.

53. Στην υπό κρίση διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου, το Πρωτοδικείο ζήτησε από την Επιτροπή το κείμενο της προσκλήσεως υποβολής προτάσεων, τις νομοθετικές δια-

τάξεις περί χορηγήσεως ενισχύσεων στο πλαίσιο του Asia-Invest, καθώς και την πλήρη πρόταση του CEERD.

54. Δεδομένου ότι τμήματα των εγγράφων αυτών ήταν ήδη συνημμένα στην προσφυγή, επρόκειτο κατά κυριολεξία για συμπλήρωση της προσφυγής.

55. Παρέλκει η περαιτέρω εξέταση του ερωτήματος σχετικά με το τι συνάγεται ήδη από την προσφυγή και κατά πόσον ήταν απαραίτητη η πρόσκληση του Πρωτοδικείου με το συγκεκριμένο περιεχόμενο. Σε κάθε περίπτωση, αυτό δεν εμποδίζει την εφαρμογή του άρθρου 111 του Κανονισμού Διαδικασίας.

56. Αυτή η κατά το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας πρόσκληση αντιστοιχεί σε μια ορθή ενέργεια ενός οργάνου διαθέτοντος εξουσία αποφάσεως, στην οποία εμπεριέχεται εξάλλου και ένα στοιχείο αντιδικίας.

57. Επί της αιτιάσεως του ΑΙΤ, ότι δεν διεξήχθη προφορική διαδικασία, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας δεν προβλέπει ότι πρέπει να διεξαχθεί προφορική διαδικασία. Εξάλλου, ο σεβασμός της αρχής της κατ' αντιδικία διαδικασίας μπορεί να εξασφαλιστεί και χωρίς προφορική διαδικασία. Αυτό αποδεικνύεται ακριβώς από τις ενέργειες του Πρωτοδικείου στην επίδικη διαδικασία, στην οποία η αρχή αυτή τηρήθηκε δι' εγγράφων. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο κάλεσε το ΑΙΤ να λάβει θέση επί συγκεκριμένων σημείων, ιδίως επί του απαραδέκτου. Το ΑΙΤ το έπραξε. Επομένως, όχι μόνο δόθηκε στο ΑΙΤ η δυνατότητα να διευκρινίσει τις απόψεις του, αλλά το ΑΙΤ έκανε όντως χρήση της δυνατότητας αυτής.

58. Ο ισχυρισμός όμως του ΑΙΤ, ότι το Πρωτοδικείο έπρεπε να ενεργήσει κατά το άρθρο 113 του Κανονισμού Διαδικασίας, παραβλέπει ότι ούτε η διάταξη αυτή εξασφαλίζει τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας. Και τούτο διότι από την παραπομπή του άρθρου αυτού στο άρθρο 114, παράγραφοι 3 και 4, του Κανονισμού Διαδικασίας προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο μπορεί να παραλείψει την προφορική διαδικασία.

59. Δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο μπορούσε να αποφανθεί ήδη βάσει των προσκομισθέντων εγγράφων και η προφορική διαδικασία δεν θα είχε περαιτέρω αξία για τη διάγνωση της διαφοράς, δεν είναι επικριτέα η ενέργεια του Πρωτοδικείου να αποφανθεί κατά το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας.

60. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού Διαδικασίας του.

61. Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι, επομένως, αβάσιμος.

Β — *Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως*

1) Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

α) AIT

62. Ως δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το AIT επικαλείται σφάλμα εκτιμήσεως κατά τον έλεγχο του παραδεκτού υπό το πρίσμα του άρθρου 230, παράγραφος 4, ΕΚ. Το Πρωτοδικείο στήριξε εσφαλμένα την αιτιολογία της αποφάσεώς του στη σκέψη 9 της αποφάσεως του Δικαστηρίου επί της υποθέσεως IBM κατά Επιτροπής.

63. Δεδομένου ότι το AIT δεν ήταν ο «αποδέκτης» της αποφάσεως περί συνάψεως της συμβάσεως, το Πρωτοδικείο θα έπρεπε να εφαρμόσει το κριτήριο της αποφάσεως Plaumann με την ελαστικότητα που προσέδωσε στη νομολογία αυτή το Δικαστήριο, για να ερμηνεύσει λιγότερο περιοριστικά το άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 230, παράγραφος 4, ΕΚ). Και τούτο διότι το «CEERD/FIHRD», με το οποίο συνήψε τη σύμβαση η Επιτροπή, είναι ανταγωνιστής, και μάλιστα αθέμιτος, του «CEERD/AIT». Η κατακύρωση, εκ μέρους της Επιτροπής, της συμβάσεως στο «CEERD/FIHRD», η οποία στοίχισε στο AIT την απόλαυση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που προέκυπταν από το γεγονός ότι το «CEERD/AIT» αποτελούσε ένα από τα τμήματά του, έπληξε καίρια την ανταγωνιστική θέση του AIT. Η προσβαλλόμενη απόφαση έθιξε και το δικαίωμα του AIT να χρησιμοποιεί το όνομά του και το λογότυπό του «CEERD», που ενίσχυε τη θέση του σε σχέση με αυτή όλων των λοιπών επιχειρηματιών. Η προσβαλλόμενη σύμβαση αφορούσε το AIT άμεσα και ατομικά, διότι έθιγε σημαντικά την ανταγωνιστική του θέση, έστω και αν το AIT δεν είναι έμπορος. Το AIT δεν έκανε χρήση των διαδικαστικών δικαιωμάτων, που απέρρεαν από την πρόσκληση προς υποβολή προτάσεων. Εξάλλου η δεύτερη σύμβαση του 2002 συνεχίζει απλώς τη σύμβαση του 2000.

β) Επιτροπή

64. Η Επιτροπή υποστηρίζει την άποψη ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος ως νέος ισχυρισμός, διότι το AIT δεν προέβαλε τα επιχειρήματα αυτά ενώπιον του Πρωτοδικείου.

65. Σε κάθε περίπτωση πάντως, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος. Το γεγονός ότι η σύναψη της συμβάσεως με το CEERD/FIHRD έπληξε την ανταγωνιστική θέση του AIT δεν εξατομικεύει επαρκώς το AIT υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου. Οι συνέπειες στη θέση του στην αγορά δεν προήλθαν από την απόφαση της Επιτροπής, αλλά από τη χρήση του διακριτικού του σήματος από έναν πρώην συνεργάτη.

66. Το επιχείρημα, σύμφωνα με το οποίο η συναφθείσα στις 27 Φεβρουαρίου 2002 σύμβαση απλώς συνεχίζει την συναφθείσα στις 4 Ιουλίου 2000 σύμβαση με το AIT, στερείται κάθε ερείσματος, διότι οι δύο συμβάσεις είναι μεταξύ τους ανεξάρτητες. Αυτό αποδεικνύεται από διάφορα γεγονότα, όπως η κίνηση χωριστής διαδικασίας, καθώς και το διαφορετικό αντικείμενο της δεύτερης προσκλήσεως υποβολής προτάσεων.

67. Όσον αφορά το ερειδόμενο στην απόφαση επί της υποθέσεως Codorniu επιχείρημα, η Επιτροπή τονίζει ότι η συναφθείσα με το CEERD σύμβαση δεν στερεί από το AIT την ονομασία CEERD. Εξάλλου, η σύμβαση έχει λήξει. Η συμπεριφορά του T. Lefèvre θα πρέπει να κριθεί από τα δικαστήρια της Ταϊλάνδης.

2) Εκτίμηση

α) Επί του παραδεκτού

68. Όσον αφορά το παραδεκτό του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, πρέπει να επισημανθεί ότι με τον λόγο αυτό προσβάλλεται η αιτιολογία της αποφάσεως του Πρωτοδικείου. Τα επιχειρήματα που επικαλείται το AIT αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 234, παράγραφος 4, ΕΚ από το Πρωτοδικείο. Τέτοιοι όμως λόγοι αναιρέσεως, που αφορούν τη νομική εκτίμηση του τρόπου ενέργειας του Πρωτοδικείου, είναι εκ φύσεως νέοι, διότι δεν μπορούσαν να προβληθούν ενώπιον του Πρωτοδικείου.

69. Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.

β) Επί του βασίμου

70. Επί της αιτιάσεως του AIT ότι είναι εσφαλμένη η παραπομπή του Πρωτοδικείου, που περιέχει η σκέψη 27 της διατάξεώς του, στην απόφαση του Δικαστηρίου επί της υποθέσεως IBM [10], πρέπει να επισημανθεί ότι η παραπομπή αυτή είναι άστοχη, λαμβανομένου υπόψη του νομικού της πλαισίου.

71. Και τούτο διότι η απόφαση εκείνη αφορούσε ενέργειες σε διαδικασίες με πολλές φάσεις, όπου ετίθετο το ερώτημα ποιο από τα μέτρα της Επιτροπής αποτελούσε προσβαλλόμενη πράξη.

72. Αντίθετα, οι υπόλοιπες παραπομπές της σκέψεως 27 στη νομολογία, που αποσκοπούν στη στήριξη της πάγιας νομολογίας,

10 — Απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής (Συλλογή 1981, σ. 2639).

αποδεικνύονται περισσότερο κατάλληλες, στο μέτρο που εκφράζουν κατ' ουσίαν την ακόλουθη αρχή:

«Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν, δυνάμει του άρθρου 173, παράγραφος 4, της Συνθήκης, να προσβάλλουν μόνον τις πράξεις που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα που είναι ικανά να θίξουν τα συμφέροντα αυτών των φυσικών ή νομικών προσώπων, μεταβάλλοντας σαφώς τη νομική κατάστασή τους.»

73. Πρέπει περαιτέρω να εξετασθεί κατά πόσον είναι ορθή η περιεχόμενη στις σκέψεις 28 έως 30 της διατάξεως νομική επιχειρηματολογία του Πρωτοδικείου. Στο πλαίσιο της παρούσας αναιρετικής διαδικασίας παρέλκει, αντίθετα, η εξέταση του πραγματικού που αφορά τα διάφορα έγγραφα.

74. Είναι νομικώς ορθή η κρίση του Πρωτοδικείου στη σκέψη 30 ότι η απόφαση της Επιτροπής απευθυνόταν στο CEERD/FIHRD.

75. Ερευνητέο είναι κατά πόσον ήταν νομικώς ορθή η κρίση του Πρωτοδικείου ότι η απόφαση αυτή δεν πληρούσε, έναντι του AIT, την προϋπόθεση παραγωγής δεσμευτικών εννόμων αποτελεσμάτων που είναι ικανά να θίξουν τα συμφέροντά του, μεταβάλλοντας σαφώς τη νομική κατάστασή του.

76. Στο πλαίσιο της επιχειρηματολογίας του, το AIT παραπέμπει σχετικά σε σειρά αποφάσεων του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου.

77. Το AIT αιτιολογεί κατ' αρχάς την άποψή του με το επιχείρημα ότι η απόφαση του Πρωτοδικείου επί των συνεκδικασθεισών υποθέσεων Metropole télévision κ.λπ. [11] θα επέβαλλε την έκδοση διαφορετικής αποφάσεως επί της υπό κρίση διαφοράς. Ως προς αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι η υπόθεση εκείνη αφορούσε τρίτους, οι οποίοι απολάμβαναν ορισμένων διαδικαστικής φύσεως δικαιωμάτων, στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας, και συγκεκριμένα στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού [12]. Στην περίπτωση εκείνη, η απόφαση της Επιτροπής επηρέαζε την ανταγωνιστική θέση.

78. Το AIT αιτιολογεί περαιτέρω την άποψή του, επικαλούμενο την απόφαση του Πρωτοδικείου επί της υποθέσεως Kruidvat [13]. Βέβαια αληθεύει ότι το γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν μετέσχε στη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής δεν οδηγεί από μόνο του σε απαράδεκτο της προσφυγής [14]. Το Πρωτοδικείο όμως, με την τότε απόφασή του, τόνισε επίσης ότι δεν αρκεί για τη νομιμοποίηση προς άσκηση προσφυγής το γεγονός ότι ο προσφεύγων βρίσκεται σε ανταγωνισμό με τρίτους. Πράγματι, όπως ακριβώς και στην επίδικη τότε διαδικασία, η κατάσταση του AIT δεν διαφέρει από εκείνη πολλών άλλων επιχειρηματιών στην παράλληλη αγορά [15].

11 — Απόφαση της 11ης Ιουλίου 1996, T-528/93, T-542/93, T-543/93 και T-546/93, Metropole télévision κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-649).

12 — Σκέψη 62.

13 — Απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1996, T-87/92, BVBA Kruidvat κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-1931).

14 — Σκέψη 67.

15 — Σκέψη 70.

79. Το AIT επιχειρεί περαιτέρω να αιτιολογήσει το νομικά εσφαλμένο της διατάξεως, επικαλούμενο την απόφαση του Δικαστηρίου επί της υποθέσεως Codorniu.

80. Ο μόνος παραλληλισμός που μπορεί να γίνει συνίσταται στο γεγονός ότι και στην περίπτωση εκείνη επρόκειτο για την προστασία ονομασίας. Αντίθετα προς εκείνη τη διαδικασία, η επικαλούμενη προσβολή του «δικαιώματος επί του ονόματος» προήλθε τότε από όργανο της Κοινότητας και όχι από τρίτο, όπως εν προκειμένω. Εξάλλου, το AIT δεν υποστηρίζει ότι η απόφαση της Επιτροπής είχε τα αποτελέσματα προσβολής του «δικαιώματος επί του ονόματος».

81. Η υπόθεση Cook [16] που επικαλείται το AIT διαφέρει από την υπό κρίση διαφορά διότι αφορούσε διαδικασία χορηγήσεως ενισχύσεων, για την οποία ισχύουν ιδιαίτερες ρυθμίσεις όσον αφορά τη νομική θέση τρίτων επιχειρήσεων.

82. Ούτε η απόφαση επί της υποθέσεως Groupement des agences de voyages [17] που επικαλείται, τέλος, το AIT μπορεί να στηρίξει το επιχείρημα ότι ήταν εσφαλμένη η κρίση του Πρωτοδικείου σχετικά με τη νομιμοποίηση προς άσκηση προσφυγής. Και τούτο διότι κρίθηκε ότι το «Groupement» δεν νομιμοποιείται προς άσκηση προσφυγής, ακριβώς επειδή δεν συμμετέσχε στον διαγωνισμό [18]. Αντίθετα, αναγνωρίστηκε ότι η ένωση των πρακτορείων, που συμμετέσχε στον διαγωνισμό, ενομιμοποιείτο προς άσκηση προσφυγής [19].

83. Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Γ — *Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως*

1) Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

α) AIT

84. Το AIT επικαλείται επικουρικώς, ως τρίτο λόγο αναιρέσεως, την προσβολή του δικαιώματός του για πραγματική προσφυγή, που καθιερώνεται με το άρθρο 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Περαιτέρω, το AIT επικαλείται ότι προσβλήθηκαν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του, που διασφαλίζονται από το άρθρο 17, παράγραφος 2, του Χάρτη. Τέλος, τα τρίτα κράτη δεν υπέχουν υποχρέωση διασφαλίσεως αποτελεσματικών ενδίκων βοηθημάτων, οπότε δεν συντρέχει εν προ-

16 — Απόφαση της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, William Cook κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-2487).

17 — Απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1982, 135/81, Groupement des agences de voyages κατά Επιτροπής (Συλλογή 1982, σ. 3799).

18 — Σκέψη 7.

19 — Σκέψη 13.

κειμένω ο κύριος λόγος αρνήσεως της ενεργητικής νομιμοποιήσεως στην απόφαση επί της υποθέσεως Unión de Pequeños Agricultores [20].

87. Στην προκειμένη περίπτωση, η προσβολή των δικαιωμάτων αυτών αιτιολογήθηκε με την παραβίαση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Δεδομένου όμως ότι ο Χάρτης δεν έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα, δεν δέσμευε το Πρωτοδικείο.

β) Επιτροπή

88. Ως νομική βάση της επιταγής για εξασφάλιση πραγματικής προσφυγής θα μπορούσαν να θεωρηθούν τα οριζόμενα στην ΕΣΔΑ, που δεσμεύουν και τα κοινοτικά όργανα, συμπεριλαμβανομένου του Πρωτοδικείου. Αντίστοιχος ισχυρισμός όμως δεν προβλήθηκε.

85. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το AIT δεν απέδειξε ότι στερήθηκε αποτελεσματικού ενδίκου βοηθήματος, διότι το AIT θα μπορούσε να αναζητήσει έννομη προστασία στην Ταϊλάνδη. Το AIT ισχυρίσθηκε μόνον ότι τα εθνικά έννομα βοηθήματα δεν ήταν αποτελεσματικά, χωρίς να το αποδείξει. Εξάλλου, αυτό θα έθετε σε καλύτερη θέση πρόσωπα προερχόμενα από τρίτες χώρες, στις οποίες δεν υφίσταται αποτελεσματική έννομη προστασία, σε σχέση με πρόσωπα εντός της ΕΕ, όπου υφίσταται σχετική υποχρέωση.

89. Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος.

2. Εκτίμηση

VII — Επί των λοιπών αιτημάτων

86. Το αναιρεσείον υποστηρίζει επίσης, με την αίτηση αναιρέσεως, ότι το Πρωτοδικείο προσέβαλε το δικαίωμα για πραγματική προσφυγή και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του.

A — *Οι ισχυρισμοί των διαδίκων*

90. Το *AIT* υποστηρίζει ότι το CEERD/FIHRD δεν διαθέτει νομική προσωπικότητα. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή παραβίασε

20 — Απόφαση της 25ης Ιουλίου 2002, C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2002, σ. I-6677).

την αρχή της χρηστής διοικήσεως, και συγκεκριμένα τον όρο 2, παράγραφος 2, του «Guidelines for applicants» του προγράμματος Asia-Invest, σύμφωνα με τον οποίο συμβάσεις μπορούν να συναφθούν μόνο με οργανισμούς που διαθέτουν, σύμφωνα με το εκάστοτε εθνικό δίκαιο, νομική προσωπικότητα και των οποίων έχει ελεγχθεί το καταστατικό.

91. Κατά την άποψη της *Επιτροπής*, το FIHRD είναι νομικό πρόσωπο. Το γεγονός ότι το CEERD αποτελεί τμήμα του FIHRD δεν μεταβάλλει την κατάσταση των συμβαλλομένων. Πρόκειται για ένα πρόβλημα μεταξύ των AIT, FIHRD και του T. Lefèvre. Η Επιτροπή επισημαίνει, εξάλλου, ότι τα κοινοτικά δικαστήρια δεν θα μπορούσαν, με την ακύρωση της συμβάσεως, να θέσουν τέρμα στη χρησιμοποίηση της ονομασίας.

Β — *Εκτίμηση*

92. Όπως προκύπτει από τα έγγραφα που προσκομίστηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου, ο οργανισμός με τον οποίο συνήψε σύμβαση η Επιτροπή, δηλαδή το FIHRD, διαθέτει την απαιτούμενη νομική προσωπικότητα. Η νομική κατάσταση αυτού του ίδιου του CEERD δεν είναι κρίσιμη εν προκειμένω.

93. Το AIT εξάλλου δεν ισχυρίσθηκε ότι η Επιτροπή παρέλειψε να εξετάσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για ορθή σύναψη συμβάσεως.

94. Γενικώς, το AIT δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως. Τα περαιτέρω αιτήματα πρέπει συνεπώς να απορριφθούν ως αβάσιμα.

VIII — Επί των δικαστικών εξόδων

95. Το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προβλέπει ότι, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του ίδιου αυτού Κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το AIT ηττήθηκε, πρέπει, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής, να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα της αναιρετικής διαδικασίας.

IX — Πρόταση

96. Από όλα τα προηγούμενα προκύπτει ότι πρέπει να προτείνω στο Δικαστήριο να αποφασίσει ότι:

1. Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2. Καταδικάζει το ΑΙΤ στα δικαστικά έξοδα.